

Щотижнева аналітична записка №12 стосовно змін законодавства у сфері економіки і фінансів, які мають вплив на імплементацію Україною acquis ЄС, за період з 01 травня до 07 травня 2023 року

За період з 01 травня 2023 року до 07 травня 2023 року:

- Президентом України ухвалено 10 документів, з них **9 указів та 1 розпорядження**;
- Кабінет Міністрів України ухвалив 31 нормативно-правових актів (НПА), з них **18 постанов та 13 розпоряджень**;
- у Верховній Раді України зареєстровано 40 ініціатив, з них **22 законопроекти та 18 проєктів постанов**. Президентом України ініційовано **3 законопроекти**, Кабінетом Міністрів України внесено на розгляд ВРУ **5 законопроектів**, народними депутатами України ініційовано **14 законопроектів та 18 проєктів постанов**.

Верховна Рада України 02 та 03 травня 2023 року провела **пленарні засідання**, на яких ухвалила:

- Прийнято в цілому постанов – 7;
- Прийнято в цілому законів – 19;**
- Прийнято за основу законів – 20.

Перелік законодавчих актів, що були ухвалені за період з 01 травня до 07 травня 2023 року із зазначенням, які acquis ЄС імплементуються такими законодавчими актами

[Проект](#) №8313 Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань” від 27.12.2022.

Ухвалено ВРУ 03 травня 2023 року: прийнято за основу із доопрацюванням положень відповідно до ч.1 ст.116.

Забезпечує виконання статей 419, 420, 424 Глави 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» та Додатку XL Угоди про Асоціацію та забезпечує імплементацію [Директиви 2019/1158 Європейського Парламенту і Ради від 20 червня 2019 року](#) про збалансованість службових та сімейних обов’язків для батьків і опікунів та скасування Директиви Ради 2010/18/ЄС окремі положення [Директиви 2003/88/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 4 листопада 2003 р.](#) про деякі аспекти організації робочого часу

[Проект](#) №9156-д Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення непорушності майнових прав” від 01.05.2023 забезпечує виконання статті 471 Глави 2 “Загальні та прикінцеві положення” Розділу VII «Інституційні, загальні та прикінцеві положення» Угоди про Асоціацію щодо зобов’язання забезпечити фізичним та юридичним особам вільний від дискримінації по відношенню власних громадян доступ до своїх компетентних судів та адміністративних органів для захисту їхніх особистих та майнових прав.

Проект №7629 Закону України “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності в сфері колективно-договірної діяльності” від 02.08.2022 забезпечує виконання статей 419, 420, 424 Глави 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» та Додатку XL Угоди про Асоціацію та імплементацію норм Директиви Ради 91/533/ЄЕС від 14 жовтня 1991 року про обов’язок роботодавця інформувати працівників про умови, що застосовуються до трудового договору чи трудових відносин (втратила чинність – 31.07.2022 р.) Директиви Європейського Парламенту і Ради 2019/1152 від 20 червня 2019 року про прозорі та передбачувані умови праці в Європейському Союзі

Проект №9011-д/П Постанови “Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та зеленої трансформації енергетичної системи України” від 01.05.2023. *Постанову прийнято.*

Проект №9011-д Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та зеленої трансформації енергетичної системи України” від 28.04.2023 розроблений за результатами розгляду в Комітеті Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг на основі законопроектів №9011 від 13.02.2023, №9011-1 від 28.02.2023, №9011-2 від 28.02.2023 проектів Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії генеруючими установками споживачів”.

Ухвалено ВРУ 02 травня 2023 року: прийнято за основу.

Забезпечує виконання статей 337, 338 Глави 1 “Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику” Розділу V “Економічне та галузеве співробітництво”, додатку XXVII Угоди про Асоціацію та направлений на імплементацію Директиви 2012/27/ЄС, Директиви Європейського Парламенту та Ради 2018/2021 від 11.12.2018 «Про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел» ринкові моделі підтримки (Feed-in-Premium або контракти на різницю) визначені як стандартні схеми підтримки в Європі для об’єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел встановленою потужністю понад 500 кВт.

Також, має забезпечити один із пріоритетів державної політики України в електроенергетичному комплексі та інструментом гарантування енергетичної безпеки держави та відповідає прагненням України стати рівноправним суб’єктом нової кліматично нейтральної політики ЄС (European Green Deal).

Проект №8244 Закону України “Про внесення змін до Кодексу законів про працю України щодо правонаступництва у трудових відносинах” від 29.11.2022. Ухвалено ВРУ 02 травня 2023 року: прийнято за основу із доопрацюванням положень відповідно до ч.1 ст.116.

Забезпечує виконання статей 419, 420, 423, 424 Глави 21 «Співробітництво у галузі зайнятості, соціальної політики та рівних можливостей» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» та Додатку XL Угоди про Асоціацію та «приведення національного законодавства про працю у відповідність до окремих норм положень Директиви Ради № 2001/23/ЄС від 12.03.2001 про наближення законодавств держав-членів, що стосуються охорони прав працівників у випадку передачі підприємств, бізнесових структур або частин підприємств або бізнесових структур щодо встановлення обов’язку роботодавця повідомляти працівникам про зміну власника підприємства.

Проект №9014-1 Закону України “Про внесення змін до Митного кодексу України щодо

використання митних декларацій та електронної транзитної системи, передбачених Конвенцією про процедуру спільного транзиту, для здійснення транзиту на умовах цього Кодексу” від 28.02.2023

Ухвалено ВРУ 02 травня 2023 року: прийнято за основу із доопрацюванням положень відповідно до ч.1 ст.116 та прийнято за основу із скороч. строку підготовки.

Законопроект направлений на забезпечення виконання статей 80, 84, додатку XV Угоди про Асоціацію щодо забезпечення імплементації процедур [Конвенції про процедуру спільного транзиту](#) та [Регламенту \(ЄС\) № 952/2013 Європейського Парламенту та Ради від 09 жовтня 2013 р.](#), яким встановлюється Митний кодекс Союзу.

[Проект](#) №8149 Закону України “Про об’єднання сільськогосподарських товаровиробників” від 24.10.2022 законопроект направлений на забезпечення виконання статей 57, 58, 338, 405, додатків III, XXVII, XXXVIII Угоди про Асоціацію щодо забезпечення імплементації [Регламенту 1308/2013 Європейського Парламенту і Ради від 17 грудня 2013 року](#) про спільну організацію ринків сільськогосподарських продуктів та скасування регламентів Ради (ЄЕС) 922/72, 234/79, 1037/2001 і 1234/2007, [Регламенту 2016/232 Комісії від 15 грудня 2015 року](#), що доповнює Регламент 1308/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо певних аспектів співпраці виробників.

[Проект](#) №9206 Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про рекламу” від 13.04.2023 щодо імплементації норм європейського законодавства у національне законодавство України шляхом імплементації окремих положень [acquis ЄС](#) у сфері аудіовізуальної реклами (Європейської конвенції про транскордонне телебачення, [Директиви Європейського парламенту та Ради 2010/13/ЄС про аудіовізуальні медіа послуги від 10 березня 2010 року](#) зі змінами, внесеними [Директивою \(ЄС\) 2018/1808 від 14 листопада 2018 року](#)) та до деяких інших законів”.

Забезпечує виконання статті 397 Глави 15 “Політика з питань аудіовізуальної галузі” Розділу V “Економічне та галузеве співробітництво”, додатку XXXVII Угоди про асоціацію та імплементує окремі положення [acquis ЄС](#) у сфері аудіовізуальної реклами

[Директиви Європейського парламенту та Ради 2010/13/ЄС](#) про аудіовізуальні медіа послуги від 10 березня 2010 року зі змінами, внесеними [Директивою \(ЄС\) 2018/1808 від 14 листопада 2018р.](#) з [Європейською конвенцією про транскордонне телебачення](#)

[Проект](#) №9257 Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за порушення законодавства у сфері донорської крові та компонентів крові” від 01.05.2023 направлений на забезпечення виконання статей 426-428 Глави 22 «Громадське здоров’я» розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про Асоціацію щодо забезпечення імплементації [Директиви 2012/27/ЄС](#) та імплементації положень [Директиви №2002/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 січня 2003 року](#), що встановлює стандарти якості та безпеки забору, тестування, обробки, зберігання та розповсюдження крові людини та її компонентів, а також вносить зміни до [Директиви № 2001/83/ЄС](#).

Детальний аналіз впливу проекту Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та зеленої трансформації енергетичної системи України”

28 квітня 2023 року в порядку законодавчої ініціативи народні депутати України Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово- комунальних послуг внесли [проект](#) Закону

України “Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та зеленої трансформації енергетичної системи України” який зареєстровано у ВРУ за №9011-д.

Комітет Верховної Ради України з питань енергетики та житлово- комунальних послуг на своєму засіданні 28 квітня 2023 року (Протокол №81) розглянув проекти законів України:

- про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії генеруючими установками споживачів, № 9011, авт. Кабінет Міністрів України;
- про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії генеруючими установками споживачів, № 9011-1, авт. Герус А. М.;
- про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання збільшення виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії генеруючими установками споживачів, № 9011-2, авт. Кіт А.Б., Совсун І.Р., Герус А. М.

Оскільки законопроекти №№ 9011, 9011-1 та 9011-2 є альтернативними, відповідно до частини першої статті 100 Регламенту Верховної Ради України, до них буда застосована процедура, передбачена частиною другою статті 110 Регламенту, яка передбачає, що при розгляді альтернативних законопроектів головний комітет може рекомендувати Верховній Раді взяти за основу один із них або підготувати інший законопроект, який вноситься на розгляд Верховної Ради народними депутатами - членами цього комітету.

В результаті законопроект №9011-д від 28 квітня 2023 року розроблений та внесений за результатами розгляду в **Комітеті Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг** на основі законопроектів №9011 від 13.02.2023, №9011-1 від 28.02.2023, №9011-2 від 28.02.2023 проектів Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії генеруючими установками споживачів”.

При розгляді в сесійній залі ухвалено ВРУ 02 травня 2023 року:

прийнято за основу.

Законопроект має забезпечити виконання статей 337, 338 Глави 1 “Співробітництво у сфері енергетики, включаючи ядерну енергетику” Розділу V “Економічне та галузеве співробітництво”, додатку XXVII Угоди про Асоціацію та направлений на імплементацію [Директиви 2012/27/ЄС](#) , [Директиви Європейського Парламенту та Ради 2018/2021 від 11.12.2018](#) «Про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел» ринкові моделі підтримки (Feed-in-Premium або контракти на різницю) визначені як стандартні схеми підтримки в Європі для об’єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел встановленою потужністю понад 500 кВт.

Також, має забезпечити один із пріоритетів державної політики України в електроенергетичному комплексі та інструментом гарантування енергетичної безпеки держави та відповідає прагненням України стати рівноправним суб’єктом нової кліматично нейтральної політики ЄС ([European Green Deal](#)).

Доопрацьований законопроект спрямований на удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії генеруючими установками споживачів з урахуванням кращих світових практик та не призводитиме до збільшення обсягу субсидювання за рахунок інших споживачів.

Метою прийняття закону є забезпечення розвитку відновлюваної електроенергетики на конкурентних засадах, інтеграція "зеленої" генерації в енергосистему та ринок електроенергії, а також імплементація положень європейського законодавства щодо розвитку відновлюваних

джерел енергії, зокрема впровадження системи гарантій походжень електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Зокрема, проектом пропонується:

- дієвий механізму видачі, використання та припинення дії **гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;**
- врегульовано можливість **виходу суб'єктів господарювання з балансуєючої групи гарантованого покупця** з можливістю компенсації різниці вартості електричної енергії між «зеленим тарифом» та ринковою ціною;
- удосконалено модель проведення **аукціонів з розподілу квот підтримки суб'єктів господарювання**, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії;
- визначено регуляторні умови, щодо здійснення **гарантованим покупцем діяльності з експорту та постачання електричної енергії;**
- передбачено можливість **завершення будівництва та введення в експлуатацію** до кінця 2023 року об'єктів що планують виробляти електричну енергію за «зеленим тарифом» з енергії вітру.

Питання стимулювання розвитку відновлюваної енергетики є одним із пріоритетів державної політики України в електроенергетичному комплексі та інструментом гарантування енергетичної безпеки держави та відповідає прагненням України стати рівноправним суб'єктом нової кліматично нейтральної політики ЄС (**European Green Deal**).

Зростання частки відновлюваних джерел енергії в енергетичному балансі країни передбачено **Енергетичною стратегією України до 2035 року "Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність"**, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605, згідно з якою передбачено досягнення частки >25% відновлюваних джерел енергії в генерації електричної енергії у 2035 році.

Постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179 затверджено **Національну економічну стратегію на період до 2030 року**, у якій визначено стратегічну ціль із формування частки генерації з відновлюваних джерел енергії в загальному виробництві електроенергії на рівні 25 % у 2030 році. На початок 2022 року встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики за "зеленим" тарифом вже досягла 9,5 ГВт (з урахуванням генеруючих установок приватних домогосподарств та без урахування об'єктів, розташованих на тимчасово окупованих територіях на той час).

Директивою Європейського Парламенту та Ради 2018/2021 від 11.12.2018 «Про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел» ринкові моделі підтримки (**Feed-in-Premium** або **контракти на різницю**) визначені як стандартні схеми підтримки в Європі для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з відновлюваних джерел встановленою потужністю понад 500 кВт.

Важливо відмітити, що на перших етапах розвитку відновлюваної енергетики в **Німеччині** у період з 2000 по 2014 роки відбувався за **моделлю Feed-in-Tariff**, як і в Україні. З 2014 року Німеччина запровадила **моделль Feed- in-Premium**, як єдину схему підтримки, для нових об'єктів відновлюваної енергетики потужністю понад 500 кВт, у тому числі в рамках аукціонів, та надала можливість змінити модель підтримки для існуючих виробників. Це дозволило підвищити точність прогнозування об'єктів відновлюваної енергетики знегарантованим, змінним графіком виробництва, повністю інтегрувати їх в ринок електричної енергії на ряду з традиційними виробниками та зменшити обсяги необхідних резервів у системі. Наразі близько 78% об'єктів відновлюваної енергетики в Німеччині працюють за моделлю Feed-in-Premium, а **обсяги генерації "зеленої" електроенергії у 2020 році досягли майже 50%**, що

свідчить успішність такої моделі підтримки.

Разом з тим, усталеною світовою практикою є **зміна особливостей схем проведення аукціонів, їх гнучкість та варіативність**. Зокрема, в Індії, Чилі та деяких штатах США на аукціонах визначаються періоди дня та/або періоди року, у які надається державна підтримка. Наприклад, Індія нещодавно провела аукціон з двома часовими інтервалами, загальною кількістю 11 годин, які будуть запропоновані учасникам аукціону, а договори були укладені на основі найнижчої ціни на постачання енергію протягом цих двох часових інтервалів.

Водночас, деякі країни проводять аукціони на будівництво об'єктів відновлюваної енергетики у комплексі із установками зберігання енергії.

Прикладом цього є **Ізраїль, який нещодавно запровадив такі аукціони**. Так, перший аукціон було проведено 15 червня 2020 року на якому розіграно квоту 168 МВт СЕС та 672 МВт·год установок зберігання енергії за ціною 5,32 євроценти/кВт·год. Другий більший аукціон був проведений 28 грудня 2020 року на якому розподілено квоту 698,9 МВт СЕС разом з 2 435 МВт·год установок зберігання енергії за ціною 4,6 Євроцентів/кВт·год. Таким чином, аукціони дозволили залучити інвестиції у будівництво 3,3 ГВт·год установок зберігання енергії за ціною, що відповідає ринковій в Україні.

Зазначені механізми надають стимули виробникам електричної енергії з альтернативних джерел енергії переносити обсяги виробленої електричної енергії із енергодефіцитних годин у години з підвищеним попитом споживання, що сприяє підвищенню гнучкості енергосистеми та збільшує її спроможність прийняти значні обсяги «зеленої» електроенергії.

В європейських країнах поширена практика проведення аукціонів на будівництво нових об'єктів відновлюваної енергетики в рамках моделей Feed- in-premium. Зокрема, в **Польщі передбачено проведення аукціонів із застосуванням контрактів на різницю та строком підтримки 15 років**.

В Україні чинним законодавством передбачено надання строку підтримки за результатами аукціону в розмірі 20 років. Водночас, загальносвітова практика свідчить, що аукціони можуть бути успішними за умови надання меншого строку підтримки. На аукціонах у **Литві пропонується надання строку підтримки на 12 років**.

Враховуючи вищезазначене, пропонується подальший розвиток відновлюваної енергетики в Україні проводити в рамках аукціонної моделі підтримки з урахуванням кращих світових практик, а саме за моделлю контрактів на різницю із строком підтримки у 12 років.

Автори зазначають, що на сьогодні для інвесторів потенційно вигідним може бути реалізація об'єктів відновлюваної енергетики на ринкових умовах – без отримання державної підтримки. Все більше підприємств впроваджують політики та стратегії розвитку, що мають у своїй основі соціальну відповідальність за збереження довкілля та зацікавлені у купівлі електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Високий попит на "зелену" електроенергію створює умови для розвитку **сегменту прямих договорів купівлі-продажу електричної енергії (Corporate PPA's)**, відповідно до яких покупцем електричної є приватний споживач, а не держава в особі гарантованого покупця. Світовий ринок Corporate PPA's за останні декілька років суттєво зріс, лише за 2021 рік було підписано Corporate PPA's на загальну потужність більше 30 ГВт.

Тому, проектом Закону передбачається **усунення регуляторних перешкод для укладання Corporate PPA's**. Питання стимулювання розвитку виробництва електричної енергії з

відновлюваних джерел енергії на ринкових засадах та задоволення попиту в ній споживачів також може бути забезпечено шляхом створення дієвого механізму видачі, використання та припинення дії гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії.

Питання створення системи видачі гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, є актуальним для споживачів, в першу чергу експортерів, з огляду на майбутнє **запровадження механізму вуглецевого коригування на кордоні з ЄС (СВАМ)**.

В той же час запровадження системи видачі гарантій походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, дозволить збільшити вартість електроенергії з відновлюваних джерел енергії та відповідно зменшити обсяги коштів, необхідних для сплати гарантованим покупцем **надбавки виробникам з відновлюваних джерел, які отримують державну підтримку** (різниці між "зеленим" тарифом або аукціонною та ринковою ціною). Відповідно це вплине на розміри тарифу на послуги з передачі електроенергії у бік зменшення та позитивно відобразиться на вартості електричної енергії для усіх споживачів.

Питання запровадження системи видачі гарантій походження є важливим у контексті майбутнього розвитку водневої енергетики, в частині **підтвердження походження електричної енергії з відновлюваних джерел енергії при виробництві "зеленого" водню**. Створення дієвого механізму видачі, використання та припинення дії гарантій походження електричної енергії з відновлюваних джерел енергії ж вимогою Директиви Європейського Парламенту та Ради 2018/2021 від 11.12.2018 «Про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел», яку України зобов'язалася імплементувати.

Тому, з метою створення дієвого механізму видачі, використання та припинення дії гарантій походження електричної енергії з відновлюваних джерел енергії, розроблено проект Закону.

Проектом Закону передбачається, що уповноваженим органом із видачі гарантій походження електричної енергії з відновлюваних джерел енергії буде **Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг**.

На усіх етапах "життєвого циклу" гарантій походження – від реєстрації генеруючих установок до їх обігу та розкриття інформації споживачам про походження енергії – Регулятор вже має окремі інструменти та повноваження, які можуть бути розширеними відповідними законодавчими змінами. Проектом Закону передбачається, що перевірки об'єктів електроенергетики виробників електричної енергії з відновлюваних джерел енергії здійснюватимуться Регулятором. Перевірки генеруючих установок споживачів здійснюватимуться комісією у складі оператора системи розподілу та **Держенергонагляду**.

Проектом Закону передбачається, що власником гарантій походження на ту електричну енергію, виробництво якої стимулюється за рахунок державних механізмів, а саме «зеленого» тарифу чи майбутніх зелених аукціонів, буде гарантований покупець (для виробників) або постачальник універсальних послуг (для споживачів). Гарантія походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії, є **товарною продукцією**, що торгується на товарних ринках.

У майбутньому **Український реєстр гарантій походження електричної енергії** має бути інтегрований до регіонального реєстру Енергетичного Співтовариства, а Україна набути набуття повноправного членства в Асоціації органів-емітентів (**The Association of Issuing Bodies**).

З метою забезпечення подальшого розвитку малої розподіленої генерації з відновлюваних джерел енергії споживачами (прозьюмерами) проектом Закону пропонується запровадження нової моделі підтримки, яка буде орієнтована на власне споживання та не потребуватиме додаткових

фінансових витрат з боку держави та/або споживачів. Так, система чистого вимірювання (**механізм самовиробництва**) – механізм стимулювання виробництва та споживання електроенергії з відновлюваних джерел енергії, який направлений на залучення інвестицій невеликих споживачів електроенергії в розвиток відновлюваних джерел енергії. Цей механізм, що дозволяє споживачам, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії, використовувати надлишкові обсяги (понад спожиті обсяги) власної електричної енергії в наступний розрахунковий період. Тобто споживач отримує енергетичний кредит на відпущену в мережу надлишкову енергію, який він може використати в наступний період, коли споживання буде перевищувати виробництво.

Проектом Закону пропонується запровадження системи **net billing (механізм самовиробництва)**, тобто проведення взаєморозрахунків між постачальником універсальних послуг або електропостачальником та споживачем, у тому числі приватним домогосподарством та енергетичним споживачем, у грошових одиницях. Net billing (чистий продаж) дозволяє споживачам, які виробляють електроенергію з відновлюваних джерел енергії, отримувати грошовий кредит за надлишок відпущеної в мережу електричної енергії та використовувати його в наступний розрахунковий період, коли виробництво менше споживання.

Проектом Закону пропонується надати **можливість завершити вже розпочаті проекти відновлюваної енергетики** (вітроелектростанції, біоелектростанції, малі гідроелектростанції) шляхом подовження строків отримання "зеленого" тарифу без подовження його дії та строку дії технічних умов.

Законопроект визначає **регуляторні умови, щодо здійснення гарантованим покупцем діяльності з експорту та постачання електричної енергії**, що має стати додатковим механізмом збільшення доходів гарантованого покупця, які будуть направлені на виконання, покладених на нього спеціальних обов'язків.

Проект Закону вводить нову категорію споживачів – **особлива група споживачів**. Особливою групою споживачів вважаються юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність, використовуючи струмоприймачі першої категорії з надійності електропостачання або які є споживачами та/або власниками електричних мереж і не є оператором системи розподілу, електричні мережі якого використовуються для розподілу електричної енергії іншим споживачам та/або активні споживачі (крім побутових споживачів), які встановили генеруючі установки, призначені для виробництва електричної енергії, та/або установки зберігання енергії.

Проектом закону передбачається:

- надання можливості отримання "зеленого" тарифу, на рівні встановленому під час введення об'єктів в експлуатацію, для об'єктів відновлюваної енергетики, які було пошкоджено або зруйновано протягом воєнного стану, після їх відновлення;
- підвищення гнучкості аукціонної моделі підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії з урахуванням провідного світового досвіду, зокрема:
 - запровадження моделі контрактів на різницю замість фіксованого тарифу;
 - спрощення умов для участі у аукціонах;
 - проведення аукціонів на будівництво об'єктів відновлюваної енергетики разом із установками зберігання енергії;
 - визначення окремих годин доби протягом яким може надаватися підтримка за результатами проведення аукціону;

- надання права Кабінету Міністрів України визначати частку аукціонної ціни, яка фіксується в євро, але не менше ніж 50%;
- визначення профілів навантажень об'єктів відновлюваної енергетики щодо яких за результатами аукціону набуто право на підтримку;
- стимулювання розвитку сегменту прямих договорів купівлі-продажу електричної енергії між виробником електричної енергії з альтернативних джерел енергії та споживачами (Corporate PPA's) як фізичних та і віртуальних;
- надання права експорту електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, як виробниками так і гарантованим покупцем;
- надання можливості виходу із балансуєчої групи гарантованого покупця для окремих об'єктів відновлюваної енергетики, а не загалом виробників;
- визначення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг суб'єктом, уповноваженим видавати гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел енергії;
- встановлення законодавчих основ для створення і функціонування реєстру гарантії походження електричної енергії, виробленої з відновлюваних джерел;
- запровадження системи чистого вимірювання net billing для забезпечення розвитку малої розподіленої генерації з альтернативних джерел енергії без додаткового фінансового стимулювання з боку держави та споживачів;
- визначення термінів "механізм самовиробництва", "активний споживач";
- визначення нового учасника ринку "агрегатора", діяльності з "агрегації" термінів "агрегована група" та "агрегована електроустановка";
- визначення умов функціонування механізму самовиробництва; запровадження нового договору купівлі-продажу електричної енергії за механізмом самовиробництва;
- визначення категорій споживачів, які мають право використовувати механізм самовиробництва;
- надання можливості приєднання генеруючих установок третіх осіб до внутрішніх мереж активного споживача;
- подовження на рік строку введення в експлуатацію об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім енергії сонячного випромінювання) суб'єктами господарювання, які уклали договори купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом до 31 грудня 2019 року;
- подовження на два роки строку дії технічних умов для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з альтернативних джерел енергії (крім об'єктів електроенергетики або черг їх будівництва (пускових комплексів), що виробляють електричну енергію з енергії сонця), виданих суб'єктам господарювання, які уклали договори купівлі-продажу електричної енергії за "зеленим" тарифом до 31 грудня 2019 року;
- введено поняття особливої групи споживачів та визначені додаткові повноваження Держенергонагляду стосовно цієї категорії споживачів;
- уточнення термінології щодо визначення скрапленого або стисненого біометану.
-

Прийняття законопроекту сприятиме розвитку відновлюваної електроенергетики на конкурентних засадах та створить передумови для більш глибокої інтеграції "зеленої" генерації в енергосистему та ринок електроенергії.

Законопроект дасть можливість споживачам електричної енергії стати активними учасниками ринку електричної енергії та дозволить непобутовим споживачам збільшити власну енергетичну безпеку завдяки використанню механізму самовиробництва.

Крім того, прийняття законопроекту забезпечить можливість верифікувати електричну енергію, вироблену з відновлюваних джерел, надавати гарантії походження на певний обсяг

електричної енергії відпущеної в мережу. Запропонований у законопроекті механізм видачі гарантій походження дозволить розширити можливості виробників електричної енергії з відновлюваних джерел щодо реалізації їх продукції (електроенергії), а також підвищить економічну привабливість проектів з будівництва екологічних електростанцій для потенційних інвесторів.

Також, очікуваними результатами прийняття законопроекту є зменшення залежності України від імпорту енергетичних ресурсів, розбудова державної політики у сфері виробництва електричної енергії з відновлюваних джерел, подальше наближення засад енергетичної політики України до засад енергетичної політики Європейського Союзу, створення умов для розвитку та стимулювання використання в Україні електричної енергії, що виробляється з відновлюваних джерел.

Ярослав Сидорович